

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr E. T. v. d. Born, Helpman (Gr.); Mr A. Bouman, Rotterdam; Ir B. ter Brugge, Almelo; Dr K. J. Cremer, Kampen; Mevr. W. Cremer-de Vries, Kampen; Dr R. J. Dam, Kampen; Dr A. C. Drogendijk, Dordrecht; Dr D. van Dijk, Groningen; Drs D. J. Galle, Kampen; Mevr. G. Gilhuis-Smitskamp, Mijdrecht; Dr J. H. Hagenbeek, Zwolle; Dr J. van Herken, Ermelo; Dr B. Holwerda, Kantens; A. Janse, Biggelerke; Dr P. Jasperse, Leiden; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr E. D. Kraan, Vlaardingen; A. Kuiper, Utrecht; Dr J. v. d. Linden, Zeist; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Drs Joh. Luijkenaar Francken, Rotterdam; Mevr. J. M. Th. Luijkenaar Francken, Rotterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr H. Mulder, Kloosterburen; Dr A. Ringnalda, Ermelo; P. J. Risseuw, 's-Gravenhage; C. Rijnsdorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr R. Schippers, Wanswerd; Dr J. Smelik, 's-Gravenhage; Drs H. Smilde, Groningen; Drs H. Smitskamp, 's-Gravenhage; Dr N. Streefkerk, Wolvega; D. Stroo, Bussum; J. Strikwerda, Zeist; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia Pa.; Dr C. Veenhof, Haarlem; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Volleghoven, Amsterdam; Dr M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Franeker; Dr D. K. Wielenga, Capelle a. d. IJssel; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:
Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 101, Kampen.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f 2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f 7.50 en voor Ned.-Indië f 6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f 0.15.

Als medewerkster aan ons blad trad toe Mevrouw W. Cremer-de Vries, Kampen. Tevens kunnen we de opening van een nieuwe rubriek „Vrouwenvragen” aan onze lezers berichten.

REDACTIE.

INHOUD: Hoofdartikel: Kagawa en het Christendom, IV. — Uit de Schrift: Jezus werd ontroerd in den geest... (Joh. 13:21). — Kerkelijk Leven: De mystiek ter tafel. Avondmaalstet voor Oss. „Indië roept.” — Even Parleeren: Uit de Carnaval in de Vasten! — Lit. en Kunst: Een roman uit den tijd der Afscheiding. — Uit het Pol. en Soc. Leven: „Kerk en Socialisme”, V (Slot). — Vrouwenvragen: Van Protest en Manifest, I. — Opvoeding en Onderwijs: Uit een statistiek. — Brief uit Amerika: Emil Brunner en Otto Piper. — Perschoonw. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

Kagawa en het Christendom.

IV.

Het is niet gemakkelijk een zuiveren indruk te geven van wat Kagawa leert aangaande Jezus Christus. Dr van Beusekom maakt in zijn geschrift ergens de opmerking dat de dogmatiek van Kagawa geen omvangrijk boekdeel beslaat.¹⁾ En Kagawa merkt zelf op dat hij zijn Theologie niet van de Theologische school van Kobe heeft meegebracht en ook niet van de universiteit van Princeton, maar dat hij die vrijwel geheel verworven heeft door eigen studie en nadenken en praktijk. Wij kunnen dus zonder meer Kagawa niet bij een bepaalde groep indeelen. Wij zullen trachten in Kagawa's eigen woorden een aaneengeschaald betoog te geven van zijn opvattingen aangaande het leven en den arbeid van den Heere Jezus Christus.

„In den tijd toen Augustus, een neef van Julius Caesar, in Rome regeerde, werd Jezus die thans het verheven Ideaal van achthonderd miljoen menschen is, geboren in een stal. Daar, in het land der Joden, heeft Jezus gearbeid, is Hij gekruisigd en begraven in andermans graf. Hij was ongeveer dertig jaar oud toen Hij het timmerwerk verliet, en naar de vallei van den Jordaan trok, waar Johannes, een profeet, den doop predikte tot bekeering en berouw. Gedurende Jezus' leven hebben de Joden telkens geprobeerd in verzet te komen tegen Rome. De eene leider na de andere trachtte het volk op te zetten tot een revolutie. Maar Jezus weigerde zich in te laten met deze nationalist, omdat Hij meende dat een beweging, die de reiniging van het geweten ten doel had, van meer betekenis was dan een opstand tegen de onderdrukkers.”²⁾ „Deze nieuwe beweging, die van een nieuwe moraal, en van nieuwe normen en nieuwe idealen sprak, vond speciaal aanhang onder de lagere volksklassen, die ook de slaven omvatten. De nieuwe gedachte kreeg voor het eerst voet bij de visschers aan de zee van Galilea. Natuurlijk werden de leerlingen van den Timmerman niet dadelijk in praktijk gebracht. Zij, die voor het eerst deze gedachten hoorden, voelden alleen maar een wonderlijke blijdschap in het gemoed, en wenschten bij zichzelf, dat Jezus' woorden eenmaal tot waarheid zouden worden.”³⁾

„De eerste, die eerbied voor het kinderleven leerde, was Jezus. Van Jezus' tijd af is niet alleen de eerbied voor het kind gekomen, maar ook de eerbied voor de vrouw. Toen Jezus gekruisigd werd, waren de meeste volgelingen gevlucht, maar

onder hen, die tot het einde bij hem bleven, waren drie vrouwen en één man. Dat kwam omdat Jezus eerbied voor de vrouwen bezat.”⁴⁾

„Jezus praatte niet alleen; Hij bracht zijn beginselen ook in praktijk. Van den aanvang af was Jezus' zending van vijfvoudigen aard. Het doel van zijn zending was: iedereen te helpen die zich in moeilijkheden bevond. Die moeilijkheden konden zijn van zedelijken, economischen, lichamelijken, sociaal of politieken aard. En Jezus besteedde dus de moeilijkheden in deze vijf richtingen. Hij hielp van alle kanten het menschelek leven. Hij zei niet zooals zijn discipelen: Ik moet speciaal over het geestelijke leven waken. Jezus was vol praktische wijsheid. Toen de scharen hongerig waren, toen beval Hij de discipelen hun brood te geven. En toen de discipelen zeiden: wij hebben geen brood, toen zei Jezus: Goed, laat de menschen dan maar op het gras gaan zitten. En toen voorzag Hij ze zelf van brood.”⁵⁾

De Jezus' godsdienst is iets als een reinigingsgodsdienst. Wij christenen moeten de verzamelaars zijn van het vuilnis, van al het onreine, dat door anderen gemeden wordt. Als er zich menschen onder ons bevinden, die beweren, dat ze er niet op gesteld zijn, met vuilnis om te gaan, dan dienen ze het christendom op te geven. Volgelingen van Jezus moeten menschen zijn, die het „onreine” bijeenverzamen. Dat is verlossing; dat is het kruis. Het reinigen van de vuile, onreine plaatsen. Daar men dit niet altijd beseft, denkt men zich den Jezus' godsdienst vaak in als iets schoons en deftigs, een soort van eleganten godsdienst. Maar het is heelemaal niet elegant, er op uit te trekken ten einde het schuim der aarde op te zamelen. Is er iemand onder ons, die er niet op gesteld is vuilnis te verzamelen voor Christus? Laat dan die eer aan ons over.”⁶⁾

„Voor hen die gelooven is inderdaad opstanding mogelijk. Hij die voor het eerst met allen ernst dit plan uitwerkte, was Jezus. Omdat Jezus, de Mensch, die „gehoorzaam was tot den dood”, vol dapperheid des Geestes tot God naderde, was Hij in staat een keerpunt in de geschiedenis der wereld te brengen. Toen de mensch, die dezen moreelen moed bezat, in de wereld verscheen, toen werd Hij vervuld door Gods genade, en door middel van het kruis drong deze genade tot de gansche menscheid door.”⁷⁾

„Stanley Jones heeft gezegd, dat Christus de meest „ellendige nederlaag” heeft geleden, die de wereld ooit heeft gekend. Hij heeft geen wederopbouw van zijn land kunnen bewerken, en Hij heeft zijn leven beëindigd aan het kruis! Op dezelfde wijze kunnen we ook het leven van Gandhi zien. Maar welk een heldhaftige nederlaag hebben beiden geleden!”⁸⁾

„Als ge geloof bezit, dan zult ge gaan begrijpen, dat God liefde is. En als ge begrijpt, dat God liefde is, dan is alles met u in orde, hoeveel zorgen en verdriet ge ook hebt. Dit is de centrale waarheid van het Christelijk geloof.”⁹⁾

Wie met aandacht deze citaten uit Kagawa's evangelisatie-toespraken heeft gelezen, zal een glimlach van verbazing ternaauwernood kunnen onderdrukken, als hij dan leest in de libel „Christus en Japan” van dezen auteur: „Ik ben niet bezig met een poging om een vreemden Christus bij mijn landgenooten te introducereen. Ik poog het leven bekend te maken, dat als geheel zich bewust is van deze verlossende liefde. Deze was vleesch geworden in Christus, — de hoogste openbaring van de eeuwige liefde — die op geheel eenige wijze de liefde Gods openbaart. Noch Confucius,

Progressie van inzicht.

Er is vooruitgang in klaarheid van inzicht.
De Heilige Geest werkt tot nu toe. En de kerkbelijdenis is niet een carillon dat altijd door eenzelfde aria speelt, maar een diamant die steeds zuiverder wordt geslepen.
Dr A. KUYPER, „De Heraut”, No. 118.

noch Boeddha heeft een zeker uitzicht geopend op deze liefde.”¹⁰⁾ Het zal niet noodig zijn al de gedachten die hier uitgesproken zijn, stuk voor stuk na te gaan, en al de woorden op een goudschaaltje te wegen. Wij willen zelfs volgaarne in rekening brengen het feit dat de toestanden in Japan heel anders zijn dan bij ons en dat dus de „instelling” van Kagawa op zijn gehoor eenigszins anders zal zijn dan de onze. In deze richting zal stellig een uitdrukking verklaard moeten, die bijv. gegeven is over Christus' grooten eerbied voor de vrouwen. Men vroeg zich vroeger in Japan wel af, of de vrouwen ook een ziel bezaten!

Maar ook al worden deze dingen in rekening gebracht, dan mogen wij nog niet anders dan zeer teleurgesteld zijn. Want het voornaamste wordt hier gemist. Wij kunnen dit wellicht niet duidelijker zien dan wanneer wij naast deze ideeën door Kagawa gepropageerd, leggen de rechts-moderne geloofsbelijdenis.

Na het overlijden van Prof. Roessingh hebben verschillende moderne predikanten contact met elkander gezocht en zich aangesloten tot het „Werkverband-Roessingh”. Na eenige conferenties in het Oolgaardthuis is men overgegaan tot het publiceeren van een geloofsbelijdenis, die uitdrukking moest geven aan de gedachten die er leefden in vrijzinnige kringen.

Wij nemen uit deze geloofsbelijdenis speciaal dat gedeelte dat betrekking heeft op Jezus Christus. „Jezus Christus is voor ons: de gestalte, in wien wij de heerlijkheid des Vaders aanschouwen, het licht der wereld, waarin wij de waarheid Gods ontvangen, de heilige macht, die mensch en menscheid voert op den weg van den goddelijken wil. God openbaart ons de diepten van zijn oordeel en den rijkdom Zijner liefde nergens zoo klaar als in het evangelie van hem, wiens leven en prediking, wiens kruis en overwinning verlossende kracht zijn voor mensch en gemeenschap.”¹¹⁾

Het lijkt ons toe dat Kagawa in zijn theologische beschouwingen aangaande den Christus nergens dichter bij staat dan bij deze geloofsbelijdenis van het Rechts-Modernisme.

Maar dan mag ons ook tegelijk duidelijk zijn dat hier het hart uit het evangelie is weggesneden. Wat gemist wordt zoowel in de geloofsbelijdenis van de modern, als in de toespraken van Kagawa en wat niet gemist mag worden dat is de belijdenis dat Jezus Christus is Gods Zoon!

Wat dunkt u van den Christus, Wiens Zoon is Hij? dat is de vraag die de bijbel stelt en die beantwoord moet worden op afdoende wijze; en: Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods, dat is het antwoord dat de Heilige Schrift geeft. Tot deze belijdenis komen de modern, niet, maar ook Kagawa niet. Hij schaarst zich geheel aan de zijde van de modern, als hij zegt: Er is geen andere weg om de liefde Gods te leren kennen dan door middel van Christus. Misschien dat we in den tegenwoordigen tijd eenigszins kunnen begrijpen dat God liefde is, ook buiten Christus om, maar ik geloof niet, dat er negentienhonderd jaar geleden iemand ernstig dacht over liefde van Gods zijde, totdat Christus die liefde openbaarde.”¹²⁾

Het mag ons prettig toeklinken dat er door de modern, tegenwoordig minder dan vroeger ge-

1) Dr Ir H. G. van Beusekom, Kagawa en zijn betekenissen als sociaal en religieus hervormer van Japan. Uitg. Algem. Boekhandel voor inwendige en uitwendige zending, Den Haag, 23. pag. 106.
2) Levensvernieuwing, a.w. 197.
3) Levensvernieuwing, a.w. 192.

4) Levensvernieuwing, a.w. 79.
5) Levensvernieuwing, a.w. 83, 84.
6) Levensvernieuwing, a.w. 87.
7) Levensvernieuwing, a.w. 100.
8) Levensvernieuwing, a.w. 108.
9) Levensvernieuwing, a.w. 57.

10) Christus en Japan, a.w. 72.
11) Vgl. voor het heele stuk „De Reformatie”, 13e jaarg., pag. 170.
12) Levensvernieuwing, a.w. 89.